

Risicomanagementsysteem in een notendop

Inge Herfs
Atrium Medisch Centrum Parkstad

Rosalien Hoedemaker
Atrium Medisch Centrum Parkstad

Bastiën van der Hoeff
academisch ziekenhuis Maastricht

Patiëntveiligheidssysteem

Module 1
Onderkennen risico's

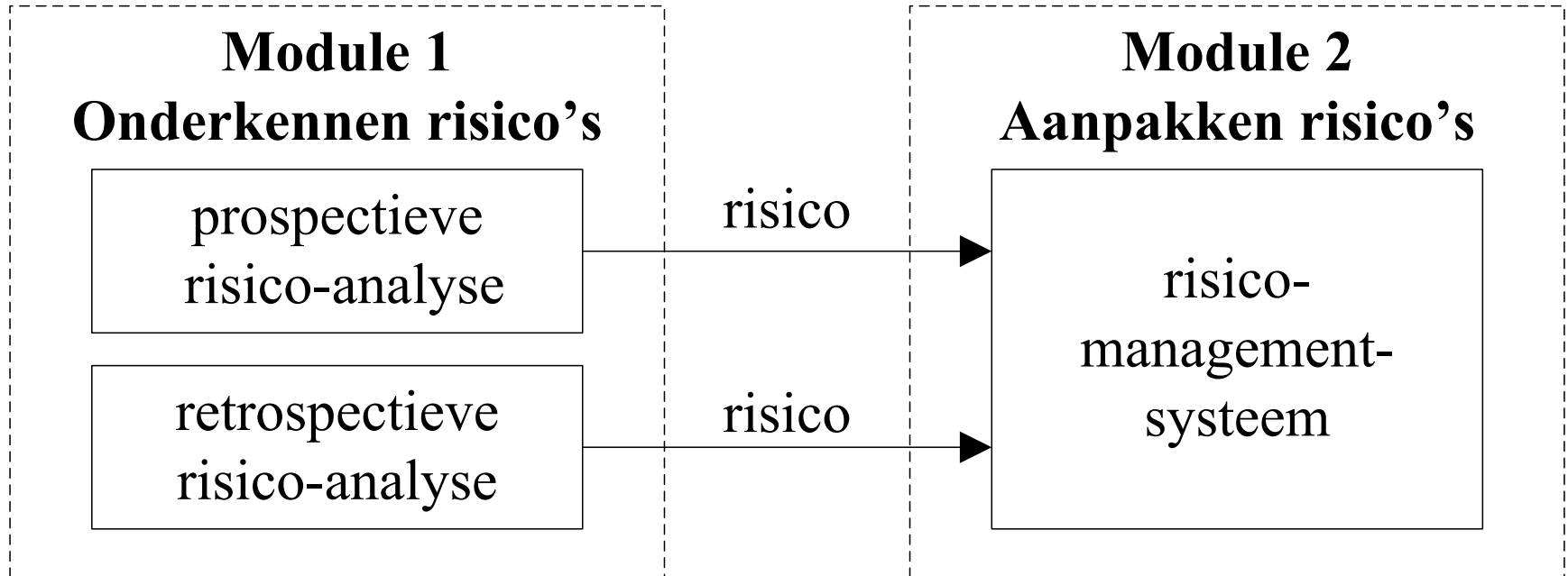
risico

risico

Module 2
Aanpakken risico's

Patiëntveiligheidssysteem

Patiëntveiligheidssysteem: Modules en methoden

- Prospectief:
Failure Mode and Effects Analysis (FMEA)
- Retrospectief:
decentraal Vrijwillig IncidentMelden-systeem
(VIM-systeem – “V” kan ook voor “Veilig” staan)
- **Risicomanagementsysteem:**
SPAR-managementsysteem
(SPAR = Structureel PATiëntRisico)

Risicomanagementsysteem

Wat?

Systeem dat het management helpt bij het beheren van de risico's

Waarom apart risicomanagementsysteem?

- Omdat de ervaring leert dat het onderkennen van risico's geen probleem is maar het structureel en systematisch aanpakken wel
- Risico's uit verschillende bronnen
- In de toekomst breder inzetbaar. Bruikbaar voor andere zaken die opvolging behoeven (Arbo, milieu, resultaten kwaliteitsaudits etc.)

VMS

*module 1:
onderkennen
risico's*

prospectieve
risico-analyse

retrospectieve
risico-analyse

risico

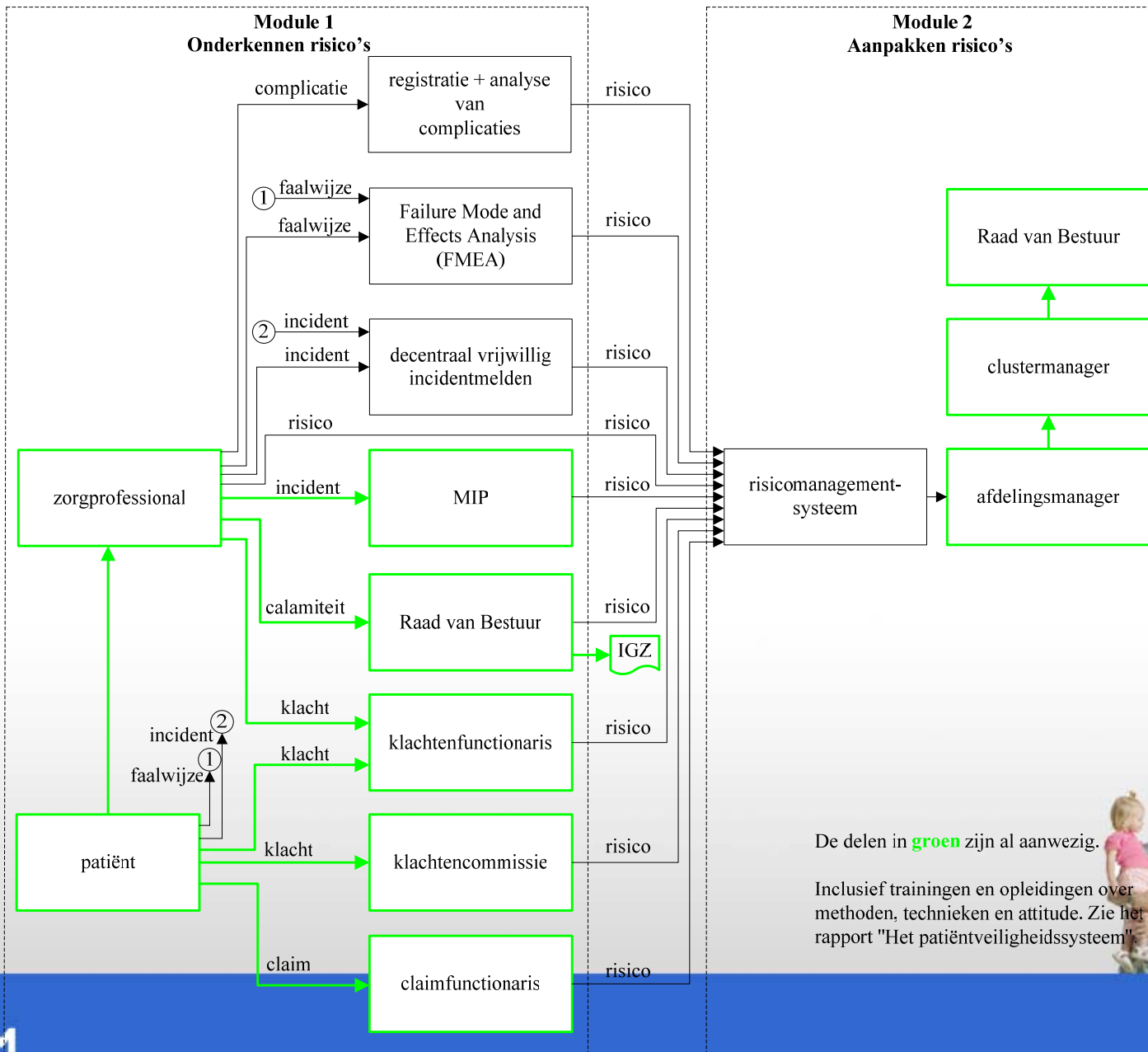
risico

*module 2:
aanpakken
risico's*

risico-
management-
systeem

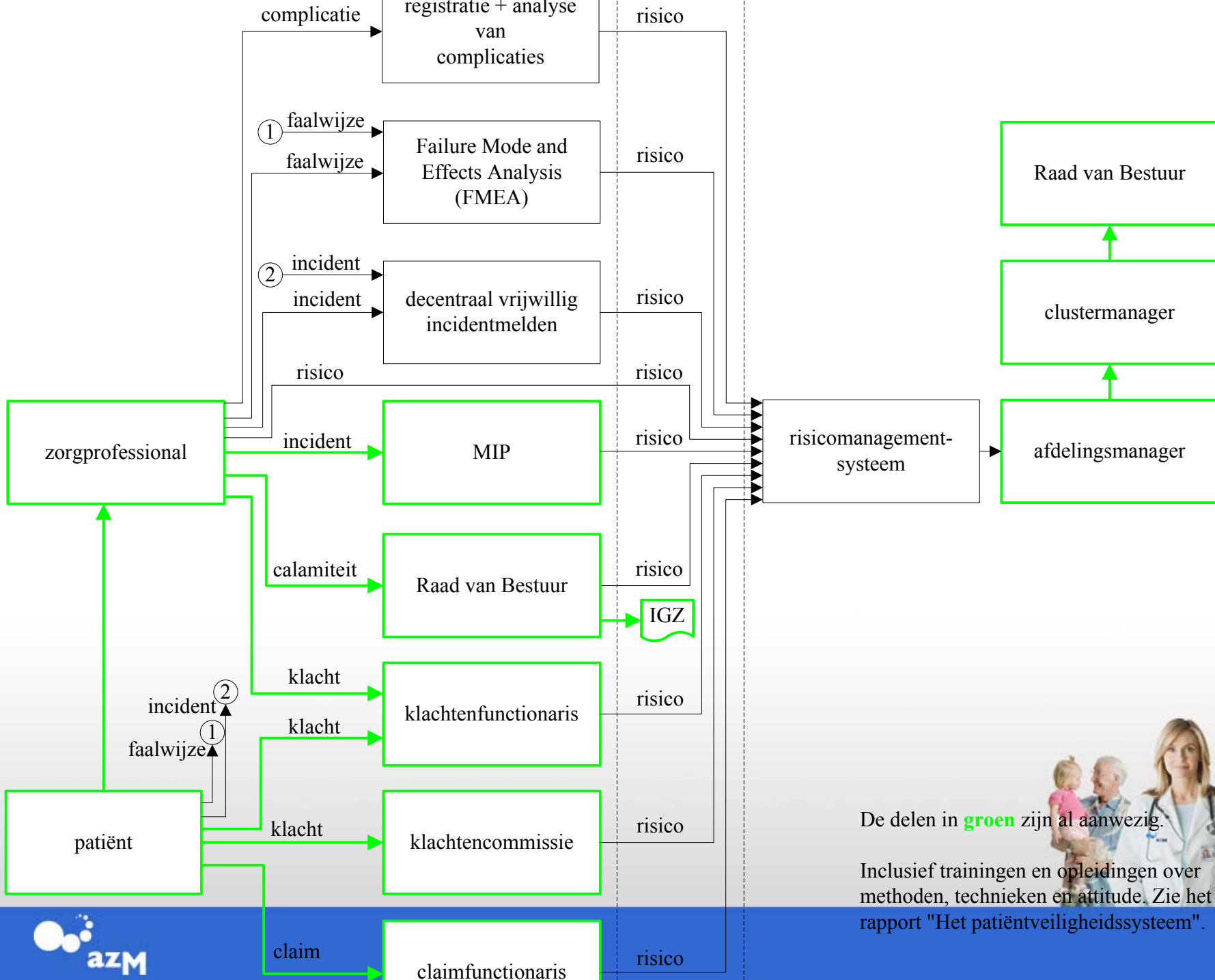
Patiëntveiligheidssysteem

De delen in **groen** zijn al aanwezig.

Inclusief trainingen en opleidingen over methoden, technieken en attitude. Zie het rapport "Het patiëntveiligheidssysteem".

De delen in **groen** zijn al aanwezig.

Inclusief trainingen en opleidingen over methoden, technieken en attitude. Zie het rapport "Het patiëntveiligheidssysteem".

Wat waren de eisen aan het risicomanagementsysteem?

- Eenvoudig hulpmiddel – duidelijke spelregels
- Efficiënt en effectief
- Volledig automatisch
- Gebruik maken van de lijnstructuur
  - Veiligheid: zorgprofessionals en **management (= eind verantwoordelijk, conform rapport Willems)**

risicomanagementsysteem

=

Elektronische buizenpost waarmee risico's vervoerd en opgeslagen worden en waarvan de status bijgehouden wordt

Concreter...

Wat doet risicomanagementsysteem? (1)

- Interface voor melden/input van risico's
- Risico's bij juiste manager
- Status verbetertraject risico:
  - Stoplichtkleuren (let op: $\neq$ ernst!):
    - **Rood** (nog niets aan gedaan)
    - **Oranje** (mee bezig)
    - **Groen** (geminimaliseerd/geëlimineerd)
  - Waar/bij wie

Wat doet risicomanagementsysteem? (2)

- Bij te lang **rood** en **oranje**/niets aan kunnen doen
=> escalatie
- *Automatisch terugkoppelen* naar de melder vindt plaats bij statusverandering:
  - **Rood**→**oranje**→**groen**
  - Escalatie naar RVE-management/RvB
- Communicatie tussen melder en manager
(anoniem melden mogelijk)

De 3 regels voor het management

- De manager is eindverantwoordelijk voor het aspect veiligheid en dus het managen van risico's.
- Indien een manager een risico krijgt waar hij niet verantwoordelijk voor is dan blijft hij hier verantwoordelijk voor totdat hij het risico overgedragen heeft aan de daarvoor verantwoordelijk manager.
- Als een manager vindt dat meerdere managers op de hoogte gesteld moeten worden van een risico dan is de manager verantwoordelijk voor het doorspelen van het risico aan zijn collegamangers.

Wat doet een risicomanagementsysteem (nog) niet?

- Het daadwerkelijk verbeteren. Hierin is de manager vrij. Valt terug op bestaand verbeterrepertoire (o.a. verbeterprojecten, Plan-Do-Check-Act-cycli, doorbraakmethoden, procesinzicht en -borging) en kwaliteits- en veiligheidsfunctionaris van RVE/cluster

De praktijk risicomanagementsysteem (1)

- Atrium mc, okt. 2005:
  - 3 pilotafdelingen (verpl.afd. Cardiologie, CCU, Dagverpleging – risicomanagementsysteem en VIM)
- Atrium mc, eind nov. 2007:
  - 50 afdelingen (eind 2007 uiteindelijk alle 55 afdelingen)
- azM, eind 2007:
  - Start op afdelingen (en binnen zorglijnen)

De praktijk risicomanagementsysteem (2)

- Sept. 2007: oprichting gebruikersvereniging en beschikbaar stellen *gratis* software (voor risicomanagementsysteem en VIM).
- Voordelen software onder andere:
  - Lage kosten (“van en voor het ziekenhuis”)
  - Hoge kwaliteit (efficiënt en *bewezen* effectief d.w.z. onderkennen **en** aanpakken van risico’s)
  - Voldoet bijna volledig aan NTA 8009
  - Support via gebruikersvereniging en via netwerkorganisatie (in oprichting). Voordelen: lagere kosten, snellere invoering etc.
  - Platform onafhankelijk
  - Makkelijk aan te passen aan eisen individuele organisaties

Meer informatie:

- www.patientveiligheidsplein.nl
- www.patientveiligheid.org

Niet genoemde zaken die ook binnen het veiligheidsmanagementsysteem vallen (o.a.):

- Training van en opleiding van zorgprofessionals en management rond patiëntveiligheid en attitude
- Specifieke patiëntveiligheidsaudits gebaseerd op NTA 8009 (“Veiligheidsmanagementsysteem voor ziekenhuizen en instellingen die ziekenhuiszorg verlenen”)

Ontwikkelingen

- Uitbouw integraal risicomanagementsysteem rondom patiëntveiligheidssysteem
- ‘Blended learning’-systeem voor overdracht kennis en ervaring over patiëntveiligheid en methoden en technieken
- Training verbetering professionele attitude

